

ВИКОНАВЧА ДИРЕКЦІЯ ФОНДУ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ З ТИМЧАСОВОЇ ВТРАТИ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ

ЛИСТ

від 03.03.2011 р. № 01-16-371

РОЗ'ЯСНЕННЯ

1. Згідно ч.1 статті 21 Закону № 2240 підставою для фінансування страхувальників робочими органами відділень Фонду є оформлена за встановленим зразком заява-розрахунок, що містить інформацію про нараховані застрахованим особам суми матеріального забезпечення за їх видами. Чи правомірними будуть дії Фонду в частині прийняття від страхувальника заяви-розрахунку, без відображення ними витрат у бухгалтерському обліку, оскільки пункт 5 ч. 1 статті 27 Закону № 2240 передбачено право страхувальника на фінансування з коштів Фонду фактичних витрат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням?

Відповідь.

Відповідно до пункту 4 Порядку фінансування страхувальників для надання застрахованим особам матеріального забезпечення за рахунок коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, затвердженого постановою правління Фонду від 22.12.2010 № 26 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 січня 2011 р. за № 111/18849 (далі – Порядок), страхувальник-роботодавець на підставі рішення комісії (уповноваженого) із соціального страхування підприємства про призначення матеріального забезпечення нараховує суми матеріального забезпечення та оформлює заяву-розрахунок. Тобто у заяві-розрахунку має зазначатися інформація про нараховані застрахованим особам суми матеріального забезпечення за їх видами.

2. Чи буде нарахування та виплата допомог по тимчасовій непрацездатності, вагітності та пологах за рахунок коштів Фонду проводитись у кореспонденції з рахунком 661 „Розрахунки із заробітної плати”?

Відповідь.

Порядок відображення в бухгалтерському обліку операцій по нарахуванню і виплаті допомоги по тимчасовій непрацездатності, вагітності та пологах за рахунок коштів Фонду залишився без змін. Тобто, бухгалтерські проводки по нарахуванню допомоги

проводяться у кореспонденції з субрахунком 661 „Розрахунки із заробітної плати”.

3. Відшкодування допомоги страхувальнику буде проводитись виходячи із загальної суми нарахованої допомоги чи без урахування утриманих сум єдиного внеску та податку з доходів фізичних осіб? Якщо відшкодовуватись буде сума нарахованої допомоги, то чи правомірними будуть перерахування з окремого рахунку, відкритого для зарахування страхових коштів, суми утриманого єдиного внеску та податку з доходів фізичних осіб та інших, непередбачених законодавством платежів?

Відповідь.

У заяві-розрахунку, яка подається страхувальником до робочого органу Фонду, зазначається повна нарахована сума допомоги з урахуванням обов'язкових утримань (податок з доходів фізичних осіб, єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, аліменти, які утримуються з суми допомоги по тимчасовій непрацездатності).

Після надходження суми коштів, зазначених у заяві-розрахунку, на окремий рахунок страхувальник зобов'язаний здійснити виплату відповідного матеріального забезпечення у строки, визначені статтею 52 Закону № 2240, та одночасно перерахувати з окремого рахунку податок з доходів фізичних осіб, єдиний внесок та інші обов'язкові платежі, за утримання яких несе відповідальність.

Питання щодо перерахування страхувальниками обов'язкових платежів з окремих рахунків, відкритих ними відповідно до статті 21 Закону № 2240, врегульовано листом Міністерства соціальної політики від 18.02.2011 № 1742/0/14-11/18.

4. До затвердження Порядку відшкодування органами Фонду страхувальникам матеріального забезпечення для застрахованих осіб, на виконання абз. 1 част.2 статті 52 Закону № 2240, у січні 2011р. страхувальники виплачували за рахунок власних коштів допомоги, які мали б виплачуватись ними після отримання коштів від робочого органу Фонду. Чи буде правомірним заявлення виплачених страхувальником самостійно сум допомоги до робочих органів Фонду, а у разі отримання коштів від Фонду, чи може страхувальник відшкодувати собі суму виплаченої ним допомоги із окремого рахунку, відкритого для зарахування страхових коштів?

Відповідь.

Частиною другою статті 21 Закону № 2240 передбачено, що страхові кошти, зараховані на окремий рахунок у банку можуть бути використані страхувальником виключно на надання матеріального забезпечення застрахованим особам. Виплата страхувальниками – роботодавцями матеріального забезпечення застрахованим особам за рахунок власних коштів з подальшим відшкодуванням (погашенням цих витрат) Фондом, Законом № 2240 та Законом „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне

соціальне страхування” від 08.07.2010 № 2464 (далі – Закон № 2464) не передбачена.

Разом з тим, враховуючи перехідний період та зміни, які відбулися в порядку оплати допомоги, вважаємо за можливе, як виняток, здійснювати фінансування Фондом сум, які вже виплачені страхувальником за власний рахунок і відображені в заяві-розрахунку. Ці суми можуть бути повернуті з окремого рахунку на розрахунковий рахунок страхувальника.

5. Яким чином робочі органи відділення Фонду, на виконання пункту 7 Порядку № 26 до затвердження Пенсійним Фондом України Порядку надання доступу до інформації з Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, що передбачено Законом № 2464, повинні отримати дані про сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування?

У випадку заборгованості зі сплати єдиного внеску, чи повинні задовольнятися заяви-розрахунки від страхувальників – роботодавців за даний період? За який період має бути сплачений єдиний внесок на час подання довідки-розрахунку: за місяці що передують страховому випадку чи включно з місяцем настання страхового випадку, а також чи повинна враховуватись інформація в розрізі застрахованих осіб, що потребують матеріального забезпечення, чи страхувальника в цілому?

Відповідь.

Відповідно до статті 21 Закону № 2240 та пункту 2 Порядку № 26 підставою для фінансування страхувальників робочими органами відділень Фонду

є оформлена за встановленим зразком заява-розрахунок, що містить інформацію про нараховані застрахованим особам суми матеріального забезпечення за їх видами.

Рекомендації щодо опрацювання заяв-розрахунків вже надавалися Виконавчою дирекцією Фонду, в тому числі в наказі від 25.02.2011 р. № 39-ос.

У разі виявлення факту несплати страхувальником єдиного внеску, при опрацюванні його заяви-розрахунку, має бути здійснена перевірка правильності нарахування матеріального забезпечення застрахованим особам та при відсутності порушень проведено фінансування. При цьому рекомендуємо інформувати відповідний орган Пенсійного фонду та Держнаглядпраці про порушення порядку сплати єдиного внеску.

6. Чи правомірними будуть дії робочих органів Фонду, якщо вони в 2011 році візьмуть на облік фізичну особу-підприємця, який у 2010 році був платником єдиного податку, а за виплатою матеріального забезпечення, по страховому випадку, що настав у 2010 р., звернувся у 2011 році?

Відповідь

До набрання чинності Закону України № 2464 фізичні особи-підприємці, платники єдиного податку (далі – ФОП - платники єдиного податку) відповідно до постанови правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності від 04.09.2003 № 57 „Про затвердження Порядку надходження до Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності коштів, одержаних від сум єдиного податку, їх обліку та використання” мали право на матеріальне забезпечення, передбачене статтею 34 Закону № 2240, в разі настання страхового випадку за умови сплати встановленого розміру податку. Призначення та виплата матеріального забезпечення здійснювалося робочим органом відділення Фонду за місцем обліку їх як страхувальників.

Законом № 2240 строків звернення ФОП - платниками єдиного податку за призначенням матеріального забезпечення не передбачено.

Отже, ФОП - платники єдиного податку, у яких страховий випадок настав у 2010 році, мають право на матеріальне забезпечення по цьому страховому випадку у 2011 році. При цьому, такі страхувальники мають бути зареєстровані в органі Фонду.

7. За яких умов будуть мати право на матеріальне забезпечення фізичні особи-підприємці платники єдиного податку, які уклали договір про добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування і які документи необхідні для цього? Чи буде мати право на матеріальне забезпечення фізична особа-підприємець платник єдиного податку, який уклав, договір про добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування з 1 лютого 2011 року за страховим випадком, що настав 15 лютого 2011 року? Страхові внески ще не сплачені, оскільки відповідно до пункту 8 статті 9 Закону № 2464 єдиний внесок сплачується за відповідний базовий звітний період не пізніше 20 числа місяця, що настає за базовим звітним періодом.

Відповідь.

Починаючи з 1 січня 2011 року, відповідно до статті 10 Закону № 2464, ФОП - платники єдиного податку у разі виявлення бажання брати добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування, а саме – участь у загальнообов'язковому державному соціальному страхуванні у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, подають до територіального органу Пенсійного фонду України заяву про добровільну участь та укладають договір. Суму, на яку будуть нараховувати єдиний внесок, зазначені особи визначають самостійно та зазначають в договорі. Така сума не може бути більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску. При цьому, сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску.

Частиною другою статті 4 Закону № 2240 передбачено, що особи, які не підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, мають право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за цим Законом за умови сплати

страхових внесків до Фонду (страхові внески – кошти відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, сплачені згідно із законодавством, що діяло до набрання чинності Законом № 2464, кошти, що надходять від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, які спрямовуються на страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням – стаття 2 Закону № 2240).

Отже, починаючи з 2011 року ФОП - платники єдиного податку мають право на матеріальне забезпечення за умови добровільної реєстрації в органах Пенсійного фонду України та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування перед настанням страхового випадку. У наведеному випадку, за страховим випадком, який настав 15.02.2011 року у добровільно застрахованій особі, яка уклала договір про участь у страхуванні 01.02.2011 року, права на матеріальне забезпечення немає.

8. З 1 січня 2011 року пункт 4 статті 50 Закону № 2240 втратив чинність. Яким чином може проводитись фінансування застрахованої особи, якщо страхувальник має заборгованість із виплати матеріального забезпечення більше ніж 1 календарний місяць через відсутність коштів на своїх банківських рахунках або через їх арешт по страхових випадках, допомога по яких призначена до 31 грудня 2010 року, однак страхувальник до робочого органу Фонду щодо виплати допомоги безпосередньо застрахованим особам не звертався? А також як забезпечити надання матеріального забезпечення застрахованим особам у разі провадження у справі про банкрутство страхувальника? Чим визначена процедура та перелік документів необхідний для цього?

Відповідь.

Виконавчим дирекціям відділень Фонду був надісланий лист від 13.12.2010 № 01-16-2541, в якому було наголошено на необхідність погашення заборгованості перед страхувальниками та, в першу чергу, заборгованості перед застрахованими особами з виплати матеріального забезпечення за рахунок коштів Фонду, а також забезпечення до 01.01.2011 року в повному обсязі реалізації положень частини четвертої статті 50 Закону № 2240.

З питань надання матеріального забезпечення застрахованим особам у разі провадження справи про банкрутство страхувальника та необхідного переліку документів, Виконавча дирекція Фонду звернулася до Міністерства праці та соціальної політики України, як головного розробника Закону № 2464.

До отримання відповіді, вважаємо, що після проведення перевірки лікарняних листів та їх обрахунку, визначення обставин, які спричинили невиконання допомоги, орган Фонду може прийняти заяву-розрахунок та здійснити фінансування на окремий рахунок такого страхувальника. Кошти, отримані на окремий рахунок, спрямовуються виключно на виплату допомоги застрахованим особам в порядку, який роз'яснено раніше.

В.о.директора
Е.Д. Ушаков